

Beginnen met roken en craving naar nicotine in de adolescentie: Het testen van gen-omgevingsinteracties

Gepubliceerd: 07-07-2009 Laatste bijgewerkt: 04-05-2024

In deze studie worden twee centrale uitgangspunten van de Sensitisatie-Homeostase Model (SHM) getest. Het eerste basisprincipe is dat de kans op het ontwikkelen van nicotine-afhankelijkheid samenhangt met het vermogen van de stof nicotine om de...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestart
Type aandoening	Overige aandoening
Onderzoekstype	Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Samenvatting

ID

NL-OMON33097

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Gen-omgevingsinteracties in het ontstaan van craving naar nicotine

Aandoening

- Overige aandoening

Synoniemen aandoening

middelengebruik, roken

Aandoening

middelengebruik (nicotine)

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Radboud Universiteit Nijmegen

Overige ondersteuning: Ministerie van OC&W

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: Adolescentie, Craving, Genen, Roken

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

Bij elke meting worden gevoelens van craving onder adolescente rokers (of ex-rokers) in kaart gebracht met behulp van eerder gevalideerde indicatoren voor latente craving, door stimuli geïnduceerde (cue-induced) craving, huidige craving, en craving die opkomt na een voorspelbaar interval na de laatste sigaret.

Secundaire uitkomstmaten

Bij elke meting wordt het rookgedrag van ouders en vrienden gemeten.

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Eenmaal begonnen met roken, kunnen adolescenten snel afhankelijk raken van nicotine. Van alle symptomen van afhankelijkheid is craving de meest gerapporteerde en de meest prominente barrière voor het stoppen met roken. Het ontstaan en de ontwikkeling van craving in adolescent beginnende rokers is nauwelijks onderzocht. In onderzoek naar middelengebruik neemt de aandacht voor de causale rol van gen-omgeving interacties toe. De specifieke genetische en omgevingsmechanismen die ten grondslag liggen aan het ontstaan van verlangen onder beginnende rokers is niet eerder onderzocht.

Doel van het onderzoek

In deze studie worden twee centrale uitgangspunten van de Sensitisatie-Homeostase Model (SHM) getest. Het eerste basisprincipe is dat de

kans op het ontwikkelen van nicotine-afhankelijkheid samenhangt met het vermogen van de stof nicotine om de zenuwbanen verantwoordelijk voor het ontstaan van craving te stimuleren. Met name de activiteit in de dopaminerge systeem lijkt geassocieerd te zijn met beginnende craving. Variaties in de dopamine-gerelateerde genen kunnen leiden tot verschillen in de dopaminerge werking in de hersenen, hetgeen resulteert in inter-individuele verschillen in craving. Het tweede basisprincipe van de SHM is dat omgevingsstimuli, zoals het zien van mensen die roken, het verlangen naar nicotine doen toenemen. Op basis van de principes van het SHM, richt de huidige studie zich op het verduidelijken van de interactie tussen genetische invloeden en omgevingsinvloeden op het ontstaan en de progressie van craving onder adolescentie beginnende rokers.

Onderzoeksopzet

De studie heeft een longitudinaal design met zes metingen over twee jaar tijd. Met behulp van vragenlijsten wordt informatie over het rookgedrag van jongeren verzameld, alsmede informatie over de blootstelling aan rookstimuli in het dagelijks leven, zoals rokende ouders en vrienden. Bij de eerste meting zal informatie over genetisch materiaal worden verzameld door middel van speeksel. Tijdens elke meting zal aan (ex-)rokers gevraagd worden naar de ervaren gevoelens van craving.

Inschatting van belasting en risico

Omdat proefpersonen geen invasieve ingreep ondergaan maar hen gevraagd wordt vragenlijsten in te vullen en ten tijde van het invullen van de eerste vragenlijst speeksel in te leveren is er geen sprake van risico en slechts een heel geringe belasting.

Contactpersonen

Publiek

Radboud Universiteit Nijmegen

Montessorilaan 3
6525 HR Nijmegen
NL

Wetenschappelijk

Radboud Universiteit Nijmegen

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Adolescenten (12-15 jaar)

Adolescenten (16-17 jaar)

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

Adolescenten in de eerste klas van de middelbare school

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

Geen basisschool kinderen en middelbare scholieren die in hogere klassen dan de eerste klas zitten

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Blinding: Open / niet geblindeerd

Controle: Geen controle groep

Doel: Algemeen wetenschappelijk

Deelname

Nederland	
Status:	Werving gestart
(Verwachte) startdatum:	09-01-2010
Aantal proefpersonen:	1000
Type:	Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO	
Datum:	07-07-2009
Soort:	Eerste indiening
Toetsingscommissie:	METIGG: Medisch Ethische Toetsingscommissie Instellingen Geestelijke Gezondheidszorg (Utrecht)

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL27940.097.09